

Studieplan 2011/2012

Bachelor i revisjonsfag

Studiepoeng: 180

Studiets varighet, omfang og nivå

Studiet består av 180 studiepoeng og er normert til tre år som heltids grunnutdanning. Fullført studium gir rett til bachelorgrad med tittelen *Bachelor i revisjonsfag*.

Innledning

Bachelor i revisjonsfag er et treårig studium for personer som spesielt ønsker seg en høy kompetanse innen regnskapsfag, revisjonsfag og rettslære, men som også ønsker en god kompetanse innen øvrige administrative områder. Studiet består av 180 studiepoeng, og tilfredsstillende det nasjonale rammekravet for økonomisk-/administrative fag, samt de utvalgte emner som Kredittilsynet krever for autorisasjon som registrert revisor. En registrert revisor kan utføre revisjonsoppdrag for alle typer bedrifter, unntatt børsnoterte selskaper.

For emnene *Rettslære til revisoreksamen*, *Skatterett til revisoreksamen*, *Revisjon* samt *Årsoppgjør/god regnskapsskikk* kreves karakteren C eller bedre for å tilfredsstille Kredittilsynets krav til autorisasjon som registrert revisor. Et samarbeid mellom høyskolene i landet har resultert i felles eksamensoppgaver i disse emnene.

Læringsutbytte

Kandidater som har fullført denne utdanningen skal ha tilegnet seg et solid grunnlag innen økonomisk-/administrative basisfag og bedriftsøkonomiske fag. Kandidater som har fullført studiet kan regnskapsregler, bokføringsregler, samt skatte- og avgiftsregler og har gode kunnskaper innen rettslære. Kandidatene har også vært gjennom et fullstendig årsoppgjør, og har også inngående kjennskap til årsregnskap og god regnskapsskikk for privat sektor. Kandidatene kjenner til kommunal og statlig regnskapsføring, økonomistyring og rapportering. Kandidatene har kunnskap om gjeldende rammebetingelser for revisjon i privat sektor, samt om revisjonsteori- og metode generelt og etiske refleksjoner på innføringsnivå. Videre har kandidatene en oversikt over revisjon i privat og offentlig sektor og om revisjon generelt.

I løpet av studiet har kandidatene tilegnet seg kunnskap som gjør dem velegnet som samtalepartnere eller konsulenter for bedriftseiere.

Målgruppe

Målgruppen er personer som ønsker seg en grunnutdanning innen økonomiske og administrative fag, med en fordypning innen regnskaps- og revisjonsfag samt innen rettslære.

Kompetanse

Høgskolen i Hedmark

Kandidatene får en yrkesrettet utdanning spesielt rettet mot revisjonsyrket, og vil være kvalifiserte for å arbeide som revisor i både privat og offentlig virksomhet. De vil ha en kompetanse for lederstillinger innen økonomi- og regnskapsavdelinger i både store og små bedrifter. Med den sterke basisen innen regnskapsfag, skatterett og rettslære, som dette studiet gir, vil kandidatene også kunne opptre som bedriftsrådgivere i mange sammenhenger. Uteksaminerte kandidater vil også være godt kvalifiserte for andre stillinger innen økonomi og administrasjon.

Kandidatene vil i tillegg kunne være kvalifiserte for videre studier på masternivå. Her vil *Det høyere revisorstudiet* være det mest nærliggende.

Fullført studium tilfredsstillende, gitt at visse forutsetninger er oppfylt, sammen med godkjent praksis, kravet for å kunne få autorisasjon som registrert revisor.

Opptakskrav

Generell studiekompetanse eller realkompetanse på tilsvarende nivå.

Undervisnings- og læringsformer

Læringsformene vil veksle mellom forelesninger, praktiske øvelser individuelt og i grupper, prosjektarbeid, veiledning, plenumspresentasjoner og selvstudium.

Vurderingsformer

Vurderingsformene som benyttes i studiet er skriftlig, individuell eksamen, mappevurdering og prosjektarbeid. De ulike vurderingsformene framgår av den enkelte emnebeskrivelse. Det forutsettes at alle deleksamener må være bestått for at emnet skal vurderes til bestått. Dersom ikke annet er oppgitt, blir det benyttet graderte karakterer, A-F, der E er laveste beståtte karakter.

Internasjonalisering

Det legges ikke opp til at studentene kan integrere et utenlandsopphold i studiet. Grunnen er at emnene i studiet i stor grad er rettet mot norske forhold.

Studiets innhold, oppbygging og organisering

Studiet består av emner som fremgår av emnesoversikt.

I løpet av hele studiet vil *Fronter* være studiestøttesystemet. Det er viktig at studentene følger med på informasjon o.a. som legges ut her.

Emneoverskrift

Emner

Studiepoeng År 1 År 2 År 3

- **Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse**
7,5 studiepoeng
- **Datahåndtering med samfunnsvitenskapelige metoder**
10 studiepoeng
- **Grunnleggende organisasjonsfag**
5 studiepoeng
- **Grunnleggende regnskap**
7,5 studiepoeng
- **Grunnleggende matematikk**
5 studiepoeng
- **Mikroøkonomi 1**
7,5 studiepoeng
- **Finansregnskap med analyse**
5 studiepoeng
- **Markedsføring**
5 studiepoeng
- **Driftsregnskap og budsjettering**
5 studiepoeng
- **Grunnleggende statistikk**
5 studiepoeng
- **Investering og finansiering**
5 studiepoeng
- **Regnskap og budsjettering i offentlig sektor**
5 studiepoeng

- [Makroøkonomi](#)
7,5 studiepoeng
- [Rettslære til revisoreksamen](#)
15 studiepoeng
- [Foretaksstrategi](#)
10 studiepoeng
- [Videregående organisasjonsfag](#)
5 studiepoeng
- [Finansregnskap med årsoppgjør](#)
5 studiepoeng
- [Regnskapsorganisasjon](#)
5 studiepoeng
- [Skatterett til revisoreksamen](#)
20 studiepoeng
- [Regnskapsteori](#)
5 studiepoeng
- [Årsoppgjør/god regnskapsskikk](#)
15 studiepoeng
- [Revisjon](#)
20 studiepoeng

Emneoversikt

3ØB116 Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse

Emnekode: 3ØB116

Studiepoeng: 7,5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Basiskunnskaper i Excel eller parallell gjennomføring av emne 3ØD115 Datahåndtering med samfunnsvitenskaplige metoder eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg de første og nødvendige grunnleggende kunnskaper i bedriftsøkonomisk teori og metode samt en oversikt over funksjonene i foretaket som økonomisk enhet.

Innhold

Hovedvekten av emnet legges på å øve inn bedriftsøkonomisk tankegang. Emnet skal være generelt og anvendelig for alle bransjer. Videre går en inn på bedriften og dens plass i det økonomiske system, økonomifunksjonens rolle og plass i bedriften/ organisasjonen, det legges vesentlig vekt på kostnads- og inntektsteori med tilpasninger under ulike markedsformer og markeder. Det legges videre vekt på kalkulasjon og kostnads- resultat- og volumanalyse (KRV- analyser). Videre gjennomgås optimalisering under restriksjoner og driftsregnskapet ved normal kalkulasjon.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og oppgaveløsning

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

Individuell eksamen som starter med multipel choice oppgaver i en periode på 30 minutter og avslutter med 3 timers skriftlige oppgaver. (Begge deler på Fronter, sistnevnte med bruk av Excel/ Word). Karakteren fastsettes som et veid gjennomsnitt, basert på en fordeling på hhv. 30/70%.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØD115 Datahåndtering med samfunnsvitenskapelige metoder

Emnekode: 3ØD115

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg en forståelse for og praktisk kunnskap i innhenting og bearbeiding av data. Studentene skal klare å bruke datateknologi i dette arbeidet. Studentene skal også ha opparbeidet seg kompetanse knyttet til å samle inn, bearbeide, tolke og presentere informasjon, lære å utvikle problemstillinger, formulere seg skriftlig og bygge opp rapporter etter standardiserte og formelle krav (APA-standarden). Studentene skal videre opparbeide en anvendt og god kompetanse i Excel. Studentene skal videre ha tilegnet seg en basiskompetanse i samfunnsvitenskapelig metode og enkel bruk av statistiske analyser i Excel.

Innhold

Datahåndtering: Utvikling av webbaserte spørreskjemaer mot databaser. Bygging av modeller i regneark, herunder; modellbegrepet, strukturering av modeller, analyse og datahåndtering. Datamodellering, herunder: utforming og bygging av databaser, framhenting av data fra databaser, søking i fritekst databaser. Utvikle en større strategisk budsjettmodell. Samfunnsvitenskapelig metode: Kvalitative og kvantitative metoder blir gjennomgått. Sentrale tema vil være: problemutforming, rapportdesign, kunnskapsinnhenting (informasjonssøk), bearbeiding, analyse, og tolking av data.

Organisering og arbeidsformer

Noen forelesninger, mye øvelser og gruppearbeid, samt selvstendig arbeid. Ca 80 % av den organiserte undervisningen vil være øvelser.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

Mappeevaluering med tre innleveringer: Ett individuelt og to gruppearbeider. Mappen vurderes til bestått/ikke bestått. Leveres elektronisk. For at emnet skal bestås må alle deloppgavene være bestått.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3SA122 Grunnleggende organisasjonsfag

Emnekode: 3SA122

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap på innføringsnivå i hvordan organisasjoner fungerer, og hvordan mennesker påvirker og påvirkes av organisasjoner som de arbeider og samspiller i. Studentene skal ha tilegnet seg grunnleggende teoretisk kunnskap om og overblikk over sentrale organisasjonsteoretiske og organisasjonspsykologiske temaer, samt praktisk innsikt i sentrale strukturer og prosesser i og mellom organisasjoner som påvirker og regulerer organisasjonsatferd.

Innhold

Historikk og utviklingstrekk (globalisering, fokusering, e-handel mm.), organisasjonsteoretiske perspektiver, organisasjonsstruktur (formell og uformell), organisasjonsformer og -design, organisasjonskultur, organisasjonen og dens omgivelser, avhengighet og strategi, interessenter og makt - medvirkning, harmoni- og konfliktområder, grunnleggende prosesser som målsettinger, beslutninger, informasjon og kommunikasjon, ledelse og lederskapsteorier, intellektuell kapital, mellommenneskelige relasjoner - kognitive og sosiale prosesser, motivasjon, læring på individ- og organisasjonsnivå.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger, gruppeseminarer og veiledning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det vil bli gitt obligatorisk arbeidskrav underveis i emnet – dette opplyses senest ved studiestart

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR136 Grunnleggende regnskap

Emnekode: 3ØR136

Studiepoeng: 7,5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om finansregnskapet og føringen av dette, forståelse av begrepene utgifter, kostnader, utbetalinger, inntekter og innbetalinger samt beholdninger. De skal kunne foreta ordinære årsoppgjørsposteringer og disponering av overskudd.

Innhold

Regnskapets oppbygging, standard kontoramme og -plan, krav til dokumentasjon og oppbevaring, registrering av forretningstransaksjoner, mva., arbeidsgiveravgift, skattetrekk og skattebetaling, transaksjonsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og andre grunnleggende regnskapsprinsipper, avskrivninger, øvrige periodiseringer og avsetninger, generelle verdivurderingsregler for omløpsmidler og anleggsmidler samt presentasjon av resultat og balanse etter regnskapsloven. Kurset omfatter også ulike selskapsformer med regnskapsmessige forskjeller og ulike former for beskatning. Regnskapsanalyse og intern kontroll inngår som en del av stoffet. Lovbestemmelser innen regnskap og bokføring blir også gjennomgått.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger, oppgaveløsning og veiledning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det vil bli gitt obligatorisk arbeidskrav underveis i emnet – dette opplyses senest ved studiestart.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3MA120 Grunnleggende matematikk

Emnekode: 3MA120

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studenten skal ha tilegnet seg kunnskaper i matematikk som skal kunne anvendes i problemstillinger innen bedrifts- og samfunnsøkonomi. Studentenes evne til logisk og analytisk tenkning skal oppøves.

Innhold

Elementær algebra, funksjoner i en variabel, derivasjon og funksjonsanalyse: derivasjonsregler, kjerneregul, elastisitetsberegninger, anvendelse av derivasjon: Maksimums- og minimumsproblemer, funksjonsdrøfting, eksponential og logaritmefunksjonen: naturlig logaritme, kontinuerlig forrentning, derivasjon og drøfting av eksponential- og logaritmefunksjoner, geometriske rekker, finansmatematikk, funksjoner av flere variable. Maksimums- og minimums- problemer for to variabler, enkel integralregning: Areal under kurver og det bestemte integral som tilpasses økonomiske problemstillinger.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og oppgaveløsning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØB645 Mikroøkonomi 1

Emnekode: 3ØB645

Studiepoeng: 7,5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studenten skal ha tilegnet seg kunnskap om grunnleggende mikro- og markedsteori, innsikt i hvordan en kan beskrive og analysere enkeltaktørers økonomiske tilpasning og samspillet mellom disse under ulike markedsformer. De skal ha opparbeidet seg en forståelse for forutsetningene for at frie markeder skal gi et samfunnsøkonomisk effektivt resultat, hvorfor markeder kan svikte og begrunnelser for og virkninger av offentlig inngripen i økonomien. Studentene skal kunne beherske både grafisk og matematisk analyseapparat og kunne anvende analyseapparatet til å drøfte anvendte problemstillinger.

Innhold

Produksjonsteori, konsumentteori, fullkommen konkurranse, generell likevekt, monopol, monopsoni, virkninger av skatter/subsidier, virkning av minstepris og kvoter, kollektive goder og eksterne virkninger.

Organisering og arbeidsformer

Forelesning, oppgaveseminarer og selvstudium.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det vil bli gitt obligatoriske arbeidskrav underveis i emnet- dette opplyses senest ved emnets oppstart.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig individuell eksamen. Tillatt hjelpemiddel til eksamen: kalkulator

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR150 Finansregnskap med analyse

Emnekode: 3ØR150

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg en grunnleggende innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser, en forståelse for og nødvendige kunnskaper i å behandle sentrale regnskapsmessige måleproblemer, og utarbeide kontantstrømoppstilling og foreta regnskapsanalyse. De skal også ha tilegnet seg kunnskap på innføringsnivå om verdivurdering av selskaper.

Innhold

Krav til regnskapet, regnskapet som informasjonskilde, oppstillingsplanen for regnskapet, regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk, lover og regler knyttet til verdsettelse av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader, kontantstrøm- oppstillingen, sammenhengen mellom regnskap og skatt, regnskapsanalyse og nøkkeltallsanalyse av lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet, miljøregnskap og internasjonal regnskapsrapportering.

Organisering og arbeidsformer

Undervisning og oppgaveregning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØM100 Markedsføring

Emnekode: 3ØM100

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg sentrale problemstillinger og metoder i markedsføringen. Studentene skal ha tilegnet seg noe bransjeinnsikt ved gjennomgang/ presentasjon av eksempler fra bransjer og bedrifter, herunder en grunnleggende forståelse for markedsføringens virkeområder, slik at studentene kan delta i løsning av enkle markedsføringsproblemer i praksis.

Innhold

Emnets sentrale tema er markedsføringens oppgaver og markedsføringsledelse. Etter en introduksjon om den grunnleggende markedsføringens historiske utvikling og definisjoner og begreper vil en behandle emner som markedsføringens strategiske forankring, kjøpsatferd i forbruker- og bedriftsvaremarkeder (behov, ønsker, krav og etterspørsel), segmentering, markedsanalyser og prognoser, relasjons- og dialogmarkedsføring, tjenestemarkedsføring og servicekvalitet, etikk, miljø og samfunnsansvar.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og oppgaveløsning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØB250 Driftsregnskap og budsjettering

Emnekode: 3ØB250

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Excelkunnskaper tilsvarende emne i Datahåndtering med samfunnsvitenskaplige metoder, kode 3ØD105 eller 3ØD115 eller tilsvarende. Samt 3ØB116 Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studenten skal ha tilegnet seg kunnskap, slik at han er i stand til å sette opp budsjettene (resultatbudsjett, likviditetsbudsjett og balansebudsjett) for et foretak/organisasjon. Videre skal en være i stand til å legge opp et system for oppfølging og kontroll ved hjelp av driftsregnskapet. Studentene skal beherske flere driftsregnskapsprinsipper og det vil bli lagt spesiell vekt på standardkostprinsippet. Studentene skal videre beherske prinsippene for økonomisk styring og hvorfor/hvordan en bør delegerer ansvar for budsjett og resultater og prinsippene for kostnadsfordeling og utvikling av målerapporter.

Innhold

En er spesielt opptatt av standardkostregnskap, budsjettering og budsjetteringsprosess med en særlig vekt på resultat- og likviditetsbudsjettering. Emnet dekker prinsipper for økonomisk styring med prinsipper for ansvar, kontroll, oppfølging. I driftsregnskapet gjennomgås, normalkostkalkulasjon, standardkost og ABC. Innenfor budsjettering gjennomgås likviditetsbudsjett, resultatbudsjett og balansebudsjett. Det legges stor vekt på målformuleringer og styring av virksomheter i tilknytning til budsjetter. I emnet spiller en rekke stiliserte praksisnære "case" en sentral rolle. Det legges vekt på praksisorienterte ferdigheter.

Organisering og arbeidsformer

Undervisning og oppgaveløsning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det vil bli gitt obligatoriske arbeidskrav - dette opplyses ved emnets oppstart.

Vurderingsordning

Individuell eksamen som starter med multipel choice oppgaver i en periode på 30 minutter og avslutter med 4 timers skriftlige oppgaver. (Begge deler på Fronter, sistnevnte med bruk av Excel/ Word).

Karakteren fastsettes som et veid gjennomsnitt, basert på en fordeling på hhv. 30/70%.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for folkehelsefag

3MA525 Grunnleggende statistikk

Emnekode: 3MA525

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studenten skal ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper i sannsynlighetsregning og statistikk, og særlig kunnskap om anvendelse av statistiske metoder innen emneområdet bedrifts- og samfunnsøkonomi. Studenten skal ved oppgaveregning opparbeide seg innsikt og trening i bruk av viktige statistiske metoder.

Innhold

Beskrivende statistikk, sannsynlighetsbegrepet, sannsynlighetsmodeller, regning med sannsynligheter, betingede sannsynligheter og diskrete tilfeldige variabler. Beregning av forventning og varians, kontinuerlige tilfeldige variabler: Normalfordeling/-normaltilnærming, t-fordeling, m.m., flere tilfeldige variabler. Simultan sannsynlighetsfordeling: Beregning av forventning, varians og kovarians, estimering: Punktestimering og intervallestimering, hypotesetesting: Hypoteser, signifikansnivå, testmetode, hypotesetest i målemodell og binomisk modell, bestemme nødvendig antall observasjoner i binomisk modell, enkel korrelasjons- og regresjonsanalyse.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger, oppgaveløsning og veiledning

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØB420 Investering og finansiering

Emnekode: 3ØB420

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg en grunnleggende forståelse for både kvalitative og kvantitative problemer innen foretakets investerings- og finansieringsbeslutninger. De skal ha tilegnet seg en forståelse for fagets grunnleggende forutsetninger og skal kunne angi et korrekt fundament for metoder og vurderinger i faget.

Innhold

Forutsetninger og fundament innen investering og finansiering, beregning av beslutningsrelevant kontantstrøm inkl. arbeidskapitaleffekt, korrekte verdivurderingsmetoder, renteregning/finansmatematikk, investeringsanalyser, økonomisk levetid og utskiftningsanalyser, skattens og prisstigningens innvirkning på kontantstrømmer, risikovurdering, porteføljeteori, kapitalverdimodellen og finansieringskilder.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger, oppgaveløsning og veiledning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØK202 Regnskap og budsjettering i offentlig sektor

Emnekode: 3ØK202

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

3ØR136 Grunnleggende regnskap eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap på innføringsnivå i kommunal og statlig regnskapsføring, økonomistyring og rapportering. Studenten skal kunne diskutere og løse ulike problemstillinger innenfor kommunale og statlige regnskap med utgangspunkt i gjeldende lov- og forskriftsverk, veiledninger og regnskapsstandarder.

Innhold

Fylkeskommunal og kommunal regnskapsføring og rapportering

- Kort innføring i kommunale institusjoner
- Regnskapsregler og prinsipper
- Grunnleggende føringer og spesielle transaksjoner

Årsavslutning og regnskapsrapportering med fokus på:

- Kommunelovens økonomibestemmelser
- Økonomiplan og årsbudsjett
- Regnskaps- og budsjettforskrifter
- Kommunale regnskapsstandarder

Statlig regnskapsføring og rapportering:

- Kort innføring i statlige institusjoner
- Hovedtrekkene i statens budsjett- og regnskapssystemer
- Hovedprinsipper for statlig budsjett- og regnskapsføring

- Gjennomgang av Stortingets bevilgningsreglement og statens økonomireglement
- Gjennomgang av Stortingsmelding nr 3 og Stortingsproposisjon nr 1
- Økonomistyring og regnskapsføring på institusjonsnivå
- Kort om regnskapsorganisering i statsforvaltningen, konsernkontoordninger

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og gruppearbeid.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen

Vurderingsordning

4. timer skriftlig individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØB625 Makroøkonomi

Emnekode: 3ØB625

Studiepoeng: 7,5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg innsikt i hvordan en vurderer et lands økonomiske tilstand og utviklingstendenser, samt årsaken til og virkningene av konjunktursvingninger på kort sikt. Studentene skal også ha tilegnet seg kunnskap om virkningen av penge- og finanspolitikk. Studentene skal ha opparbeidet seg kunnskap om grunnleggende makroøkonomisk teori slik at de skal kunne følge med i den offentlige debatten på området, samt vurdere betydningen av makroøkonomiske forhold sett fra en bedrifts perspektiv.

Innhold

Nasjonalregnskap, strukturell arbeidsledighet, inflasjon, renter, valuta, konjunkturmodeller og virkningen av finans- og pengepolitikk (enkel multiplikatormodell for hhv. lukket og åpen økonomi, IS-LM, Mundell-Fleming, samt AS-AD eller modell for optimal pengepolitikk med inflasjonsmål), finansiell stabilitet og økonomisk vekst.

Organisering og arbeidsformer

Forelesning og oppgaveseminarer.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det vil bli gitt obligatoriske arbeidskrav underveis i emnet- dette opplyses senest ved emnets oppstart.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Tillatt hjelpemiddel til eksamen: kalkulator

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØJ212 Rettslære til revisoreksamen

Emnekode: 3ØJ212

Studiepoeng: 15

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg juridisk metode og generelle privatrettslige og utvalgte offentligrettslige emner og problemstillinger på innføringsnivå. Studentene skal ha tilegnet seg innsikt i de alminnelige rettslige rammer for utøvelse av privat og offentlig virksomhet. Studentene skal ytterligere ha tilegnet seg gode kunnskaper om de rettsregler som er av særlig betydning for utøvelse av privat næringsvirksomhet. Dette gjelder regler som har betydning for den interne organiseringen av virksomheten og regler for virksomhetenes forhold til kunder, andre kreditorer og offentlige myndigheter.

Innhold

Rettskilder og juridisk metode. Kontraktsrett derav avtalerett og kjøpsrett. Økonomiske forhold mellom ektefeller/samboere med hovedvekt på reglene som har betydning for ektefellenes/samboernes kreditorer. Offentlig rett med hovedvekt på organiseringen av forvaltningen, forvaltningsloven og offentlighetsloven. Pengekravsrett. Panterett og rettsvernregler. Selskapsrett med hovedvekt på aksjeloven og selskapsloven og fellesregler om selskaper. Insolvensjuss med hovedvekt på enkeltforfølgning med inkasso og tvangsfullbyrdelse. Det legges også vekt på fellesforfølgning med hovedvekt på gjeldsforhandling og konkurs. Økonomisk kriminalitet

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og gruppearbeid. Det forutsettes at studentene danner grupper for faglig aktivitet.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

2 obligatoriske oppgaver og 1 frivillig- dette opplyses om senest ved emnets oppstart.

Vurderingsordning

Nasjonal eksamen i Rettslære til revisoreksamen. 6 timers skriftlig, individuell eksamen. Karakterkrav for bevilling som registrert revisor fastsettes av Kredittilsynet. Studenter som tidligere har tatt eksamen i Rettslære 1 får annullert eksamensresultatet i Rettslære 1.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR355 Foretaksstrategi

Emnekode: 3ØR355

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

3ØM100 Markedsføring og 3SA122 Grunnleggende organisasjonsfag eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg begrepsapparatet innen foretaksstrategi, opparbeidet seg innsikt i den strategiske ledelsesprosessen, samt i aktuelle strategiske muligheter (generiske strategier). De skal også ha tilegnet seg bransjeinnsikt ved gjennomgang/ presentasjon av eksempler fra bransjer/bedrifter.

Innhold

Emnet vil gjennom eksemplene bli tilpasset de enkelte studienes spesialisering. Emnet skal belyse sammenhengen i de øvrige emner i studiet, altså virke som en overbygning. Dette vil danne et grunnlag for generelt å øve opp til strategisk tenkning.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og oppgaveløsninger.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

Multiple choice som teller 20% + 4 timers skriftelig individuell eksamen som teller 80% av endelig karakter.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØA200 Videregående organisasjonsfag

Emnekode: 3ØA200

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg grunnleggende teoridannelse, prinsipper og arbeidsformer innen personal- og kompetanseledelse. Videre innsikt i hvordan emner i personal- og kompetanse kan organiseres til å bli en strategisk ressurs i bedrifter, forvaltning og tjenesteytende virksomheter.

Innhold

Virksomhetsidé, strategi og personalpolitikk. Sentrale ledelsesoppgaver innen strategisk personalledelse. Strategisk kompetansestyring som prosess. Kompetanseutvikling og læring. Kompetanseplanlegging og kompetansetiltak (rekruttering, kompetanseutvikling og mobilisering).

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og veiledning

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det vil bli gitt obligatoriske arbeidskrav underveis i emnet- dette opplyses senest ved emnets oppstart.

Vurderingsordning

7 dager individuell eksamen

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR452 Finansregnskap med årsoppgjør

Emnekode: 3ØR452

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

3ØR132 Grunnleggende regnskap eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg en grunnleggende innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser, og forståelse for og nødvendige kunnskaper i å behandle sentrale regnskapsmessige måleproblemer, utarbeide kontantstrømpoppstilling og foreta regnskapsanalyse. De skal også fha tilegnet seg kunnskaper på innføringsnivå i verdivurdering av selskaper.

Innhold

Det legges vekt på forståelse og evne til selvstendig vurdering av regnskapsinformasjon, samt avslutning av årsregnskapet. I tillegg vil foretaksintegrasjon bli vektlagt. Faglige elementer som dekkes: Krav til regnskapet, regnskapet som informasjonskilde, oppstillingsplanen for regnskapet, regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk, lover og regler knyttet til verdsettelse av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader, kontantstrømpoppstillingen, sammenhengen mellom regnskap og skatt, regnskapsanalyse og nøkkeltallsanalyse av lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet, miljøregnskap og internasjonal regnskapsrapportering.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og gruppearbeid.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR302 Regnskapsorganisasjon

Emnekode: 3ØR302

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

3ØR136 Grunnleggende regnskap eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg en oversikt over regnskapets plass i virksomhetens planleggings- og styringssystem samt norske lover og regler for formelle krav til regnskapsføring. Studentene skal i tillegg ha opparbeidet seg forståelse for viktigheten av gode kontrollrutiner og effektivitet i alle ledd i en virksomhet.

Innhold

Det legges vekt på formelle krav til regnskapsorganisering, praktisk regnskapsarbeid, oppbygging av IT-baserte regnskapssystemer, regnskapets kvalitetskrav, risikovurdering og intern kontroll i tilknytning til regnskapssystemer.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og oppgaveløsning

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

4. timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØJ552 Skatterett til revisoreksamen

Emnekode: 3ØJ552

Studiepoeng: 20

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg en god forståelse av reglene om formues- og inntektsbeskatningen, og skal kunne praktisere reglene både i og utenfor næringsforhold, inklusive utfylling av ligningspapirer. De skal ha opparbeidet seg kompetanse på innføringsnivå i grunnprinsippene i skatteretten, herunder lovforståelse, lovanvendelse og bruk av rettskilder, ligningsforvaltningsrett, skattebetaling og skatteinnfordring og avgiftsretten.

Innhold

Innføring i næringsbeskatning, med særlig vekt på forskjeller fra personbeskatning. Alminnelig inntekt i næringsvirksomhet, tidfesting av inntekter og kostnader, herunder forskjeller til regnskapslovens regler. Særregler i tilknytning til aksjeselskaper og aksjonærer, og deltakerlignede selskaper. Personinntekt i næring, herunder foretaksmodellen. Omstrukturering, virksomhetsoverdragelse og generasjonsskifte, herunder skattefrie ordninger og sammenligning av forskjellige selskapsformer og alternative gjennomføringsformer, skattlegging av selskap og selskapsdeltaker. Merverdiavgiftssystemet herunder avgiftspliktens omfang, (avgiftsområdet) og mulighet for frivillig avgiftsregistrering, avgiftsgrunnlaget og særskilte fritak for utgående merverdiavgift og særskilte begrensninger i fradragsretten for inngående merverdiavgift. Arveavgift: Herunder avgiftspliktens omfang og arveavgiftsgrunnlaget, med særlig vekt på generasjonsskifte i næring.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og gruppearbeid. Det forutsettes at studentene danner grupper for faglig aktivitet.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen:

Vurderingsordning

Nasjonal eksamen i Skatterett til revisoreksamen, 6 timer skriftlig, individuell eksamen. Karakterkrav for bevilling som registrert revisor fastsettes av Kredittilsynet.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR252 Regnskapsteori

Emnekode: 3ØR252

Studiepoeng: 5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen.

Læringsutbytte

Studenten skal ha tilegnet seg en forståelse for det teoretiske fundamentet for hva det i videste forstand innebærer å avlegge et regnskap. Studenten ha tilegnet seg kunnskaper på fordypningsnivå i de teorier som ligger bak rettstilstanden på området.

Innhold

Stoffet er delt i to atskilte deler:

1. Gjennomgang av de grunnleggende forhold som kjennetegner et regnskap som system.
2. Begrunnelser og strukturer i arbeidet med å etablere en rettstilstand på regnskapsområdet.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og ulike studentaktiviteter. Det forutsettes at studentene danner grupper for faglig aktivitet.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

4. timers skriftlig, individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR485 Årsoppgjør/god regnskapsskikk

Emnekode: 3ØR485

Studiepoeng: 15

Språk

Norsk

Forkunnskaper

3ØR452 Finansregnskap med årsoppgjør og 3ØR252 Regnskapsteori eller tilsvarende. Alternativt kan disse to emene dekkes med relevant og lang praksis fra regnskapskontor.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap på videregående nivå i årsregnskap og god regnskapsskikk for privat sektor. Studentene skal kunne diskutere og løse ulike problemstillinger innenfor årsregnskapet med utgangspunkt i gjeldende lovverk og regnskapsstandarder.

Innhold

- Generelle krav til årsregnskapet
- Behandling av alle hovedpostene i balansen og resultatregnskapet
- Noter til regnskapet
- Årsberetning
- Konsernregnskap
- Skatt i konsern
- Egenkapitalmetoden/kostmetoden
- Fusjon / fisjon

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og gruppearbeid.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Ingen.

Vurderingsordning

6 timers skriftlig individuell eksamen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

3ØR655 Revisjon

Emnekode: 3ØR655

Studiepoeng: 20

Språk

Norsk

Forkunnskaper

3ØR302 Regnskapsorganisasjon, 3ØR136 Grunnleggende regnskap og 3ØR485 Årsoppgjør/god regnskapsskikk eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap om gjeldende rammebetingelser for revisjon i privat sektor samt generelt om revisjonsteori- og metode samt etiske refleksjoner på innføringsnivå. Videre skal studentene ha opparbeidet seg en oversikt over revisjon i privat og offentlig sektor og om revisjon generelt.

Innhold

Rammebetingelser for revisjon derunder; rammebetingelser for revisjon i privat sektor og rammebetingelser for revisjon i offentlig sektor. Kurset tar for seg revisors rolle i samfunnet, behov for revisjon og revisjonsplikt, godkjenning av revisorer, objektivitet og uavhengighet, revisors oppgaver, taushets- og opplysningsplikt, nye oppdrag og fratreden, erstatningsansvar, sanksjoner mot revisor og kvalitetskontroll. Revisjon og etikk: Etske problemer innenfor revisjon, generell etisk teori. Revisjonsteori og -metode: Revisjonsteori, planlegging, god revisjonsskikk, forvaltningsrevisjon, forretningsforståelse, kunnskap om revisjonsklientens virksomhet og vurdering av intern kontroll inklusive revisjon i IT miljø, vurdering av risiko og vesentlighet, valg av revisjonshandlinger, revisjonsbevis og testmetoder, vurdering av fortsatt drift og hendelser etter balansedagen, mislighetsoppdagelse, vurdering av revisjonsbevis og dokumentasjon, revisors rapportering (brev, revisjonsberetning, likningsmyndigheter mv.), revisors spesialområder og beslektede tjenester og assurance-tjenester.

Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og gruppearbeid

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det vil bli gitt obligatoriske arbeidskrav underveis i emnet- dette opplyses senest ved emnets oppstart.

Vurderingsordning

6 timers skriftlig, individuell eksamen. Karakterkrav for bevilling som registrert revisor fastsettes av Kredittilsynet.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag